

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Düşünceyi geliştirme yolları; parçada anlatılanları daha anlaşılır hâle getirmek, okuyucuyu etkilemek ve okuyucunun ilgisini çekmek gibi amaçlarla kullanılır. Düşünceyi geliştirme yolları şunlardır:

Tanımlama

Bir kavram veya varlığın ne olduğunun açıklanmasına **tanımlama** denir. Genelde açıklayıcı ve tartışmacı anlatım tekniklerinde kullanılır. Varlık ya da kavramın okuyucunun zihninde daha belirginleşmesi amaçlanır. Tanım "Bu nedir?" sorusuna cevap verir.

- **Örnek:** Öykü, gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düzyazı türüdür.

Karşılaştırma

Birden fazla varlık ya da kavram arasındaki benzerlik veya farklılıkları ortaya koymak için kullanılan anlatım yoluna **karşılaştırma** denir. Varlıkların farklı ya da ortak yönleri ele alınır.

- **Örnek:** İstanbul, Ankara'dan daha kalabalık bir şehirdir.

Örneklendirme

Bir düşüncenin somut hâle getirilerek daha anlaşılır kılınması için anlatılan konuyla ilgili örnekler verilmesine **örneklendirme** denir.

- **Örnek:** Bazı şehirlerimiz çok kalabalıktır. Örneğin İstanbul.

Tanık Gösterme

Savunulan düşüncenin doğruluğuna okuyucuyu inandırabilmek için tanınan ve görüşlerine itibar edilen kişilerin sözlerinden alıntı yapılmasına **tanık gösterme** denir.

- **Örnek:** Mustafa Kemal Atatürk "Öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır." diyerek öğretmenlik mesleğinin kutsallığını dile getirmiştir.

Sayısal Verilerden Yararlanma

Düşüncenin kanıtlanabilmesi için istatistiksel bilgi, anket ya da grafiklerden yararlanılmasıdır.

- **Örnek:** 2020 yılında ülkemizde üretilen tekstil ürünlerinin satışında %20 artış olmuştur.

ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Duygu ve düşüncelerin açık ve net bir şekilde anlatılması gerekir. Anlatılacak durum ve olay, betimlenecek görüş ve sevgi, dile getirilecek duygu ve düşünce anlatıcının zihninde açık ve net biçimde belirlenmelidir. Anlatım özellikleri şunlardır:

Açıklık

Anlatımda yazarın vermek istediği ve okuyucunun anladığı anlamın aynı olmasıdır. Anlatımda anlaşılması zor ifadelerden kaçınılır.

Yalınlık (Sadelik)

Anlatımın süsten uzak olmasıdır. Yalın cümlelerde hiçbir söz sanatı bulunmaz. Anlaşılması zor sözcüklere yer verilmez.

Duruluk

Anlatımda gereksiz sözcüklerin bulunmamasıdır. Duru bir anlatımda gereksiz ek veya sözcük tekrarı bulunmaz.

Tutarlılık

Anlatımda birbiriyle çelişkili ifadeler, düşünceler ileri sürmemektir.

Özlülük

Anlatımda az sözle çok anlam ifade edebilmektir.

Akıcılık

Yazının kolay okunabilmesi ve rahatsız eden kelimelerin kullanılmamasıdır.

Sağlamlık

Metnin dil bilgisi kurallarına uyması, anlatım bozukluğu içermemesidir.

İçtenlik (Doğallık)

Anlatımın yapmacıksız olması; günlük yaşamdaki gibi sanat yapmadan, süs ve özentiden uzak yapılmasıdır.

Özgünlük

Anlatımda başkasına benzememe, kendine has olmaktır.